

Richtlijn voor strafvordering Arbeidstijdenwet

Categorie: Strafvordering

Rechtskarakter: Aanwijzing i.d.z.v. artikel 130 lid 4 Wet RO

Afzender: College van procureurs-generaal

Adressaat: Hoofden van parketten

Registratienummer: 2010R014

Datum vaststelling: 22-11-2010

Datum inwerkingtreding: 01-01-2011

Geldigheidsduur: 31-12-2014

Datum publicatie Staatscourant: PM

Vervallen: Richtlijn voor strafvordering Arbeidstijdenwet (2005R001)

Relevante beleidsregels OM: Aanwijzing handhaving Arbeidstijdenwet (2005A003)

Aanwijzing hoge transacties en transacties in bijzondere zaken (2008A021);

Aanwijzing slachtofferzorg (2010A029);

Aanwijzing ontneming (2009A003)

Wetsbepalingen: artikelen 8:3, lid 1, 11:3, lid 1 en 11:3, lid 2, van de Arbeidstijdenwet d.d. 01-10-2004, Stb. 2004, nrs. 323 en 478; artikel 1, onder 3° juncto artikel 2 juncto artikel 6 lid, 1, onder 2° en 4°, van de Wet op de economische delicten

Jurisprudentie: –

Bijlagen: –

Achtergrond

In verband met de door de minister voorgestelde verhoging met 15 procent van alle boete- en transactiebedragen per 1 januari 2011, is de verwijzing in deze richtlijn naar de Aanwijzing kader voor strafvordering aangepast. De waarde van een sanctiepunt is per 1 januari 2011 verhoogd naar 29 euro.

In de richtlijn zijn verder verwijzingen naar relevante OM-beleidsregels geactualiseerd. Voor het overige is de tekst van deze richtlijn gelijk aan de versie met registratienummer 2005R001.

Beschrijving

Op 1 oktober 2004 is de Wet bestuurlijke boete Arbeidstijdenwet inwerking getreden waarmee de bestuurlijke boete in de handhaving van de Arbeidstijdenwet is geïntroduceerd. Slechts enkele in de Arbeidstijdenwet genoemde gevallen zijn strafbaar gesteld. Zij worden strafrechtelijk gehandhaafd. Van overtreding van de desbetreffende voorschriften, gesteld bij of krachtens de Arbeidstijdenwet, wordt door de opsporingsambtenaren direct proces-verbaal opgemaakt. De strafbare feiten betreffen economische delicten als bedoeld in artikel 1, onder 3°, van de Wet op de economische delicten (WED); dit zijn:

a) overtredingen van art. 11:3, lid 1, Arbeidstijdenwet	(derde overtreding van een zelfde beboetbaar feit, indien de twee daaraan voorafgaande beboetbare feiten hebben plaatsgevonden binnen 48 maanden voorafgaande aan de pleegdatum van de derde overtreding).
b) overtredingen van art. 11:3, lid, 2 Arbeidstijdenwet	(kinderarbeid waarbij het kind een ongeval overkomt dat ernstig lichamelijk of geestelijk letsel of de dood ten gevolge heeft of indien redelijkerwijs te verwachten is dat de hiervoor genoemde gevolgen aan het verrichten van arbeid zijn verbonden)
c) overtreding van artikel 8:3, lid 1, Arbeidstijdenwet	(het negeren van het bevel tot staken van de arbeid)

Gelet op artikel 2, lid 3, van de WED zijn deze economische delicten misdrijven of overtredingen, al naar gelang zij in de desbetreffende voorschriften als misdrijf dan wel als overtreding zijn gekenmerkt. De maximale straf die hiervoor kan worden opgelegd is in het geval van een misdrijf: twee jaar gevangenisstraf of geldboete van de vierde categorie (art. 6 lid 1, sub 2, WED) en in het geval van een overtreding: zes maanden hechtenis of geldboete van de vierde categorie (art. 6 lid 1, sub 4, WED).

Strafvorderingsbeleid

1. Polaris-systematiek

In de onderhavige richtlijn voor strafvordering wordt gebruik gemaakt van het Polaris-puntensysteem, zoals beschreven in de Aanwijzing Kader voor strafvordering. Voor de waarde van één sanctiepunt wordt verwezen naar genoemde aanwijzing.

2. Transigeren of dagvaarden

Er kunnen zich situaties voordoen waarin – ondanks het advies ‘dagvaarden’ in deze richtlijn – de voorkeur moet worden gegeven aan transigeren. Dit is bijvoorbeeld het geval indien het bedrijf wil onderhandelen over het voorkomen van verdere strafvervolging en daarbij onomstotelijk duidelijk maakt dat de veiligheid in het bedrijf verbeterd is, alsmede dat voor uitkering aan slachtoffers of nabestaanden is c.q. zal worden zorggedragen. Deze mogelijkheid kan worden geboden als een herhaling van de overtreding niet is te verwachten. Ondanks de gebleken goede wil van de werkgever in dit soort gevallen, kan toch de voorkeur worden gegeven aan dagvaarden, met name uit het oogpunt van publiciteit en ter voorkoming van een uitwaaiend effect van dit soort overtredingen. Als de hoogte van het transactievoorstel daar aanleiding toe geeft, dient gehandeld te worden conform de Aanwijzing hoge transacties en transacties in bijzondere zaken.

3. Het voegen van de benadeelde partij

Indien het slachtoffer / de nabestaanden van een ongeval (in geval van een economisch delict in de zin van de WED) in het proces-verbaal heeft / hebben aangegeven schadevergoeding te wensen en/of op de hoogte te willen blijven van de gang van zaken volgend op het proces-verbaal, houdt het Openbaar Ministerie (OM) het slachtoffer / de nabestaanden van voor hem / hen relevante beslissingen in de strafzaak op de hoogte.

Het OM tracht zoveel mogelijk een schaderegeling tussen verdachte en slachtoffer tot stand te brengen, bij voorkeur in een zo vroeg mogelijk stadium van het strafproces. De Aanwijzing slachtofferzorg is van toepassing.

4. Recidive

Onder recidive wordt in deze richtlijn verstaan: een zelfde of vergelijkbare overtreding van de Arbeidstijdenwet, gepleegd binnen twee jaar na een eerdere veroordeling of betaalde transactie.

Sancties voor overtredingen van het voorschrift van artikel 11:3, lid 1 Arbeidstijdenwet

Bij deze overtredingen gaat het om de derde overtreding van een zelfde beboetbaar feit, waaraan twee keer eerder binnen een periode van 48 maanden voorafgaande aan de pleegdatum van de derde overtreding een bestuurlijke boete werd opgelegd ter zake van overtredingen, die in artikel 10:1 Arbeidstijdenwet zijn aangewezen als beboetbare feiten. Deze twee voorafgaande overtredingen zijn bestuursrechtelijk door middel van boetebeschikkingen door de toezichthouder afgedaan (onherroepelijk). Voor de vaststelling van de straf gelden de bestuurlijke boetebedragen als uitgangspunt. Afschriften van de voorafgaande boetebeschikkingen dienen in het proces-verbaal te zijn gevoegd.

Overtredingen ex. Artikel 11:3, lid 1

Categorie	Transactie ¹	Eis ter zitting	1 ^o recidive	2 ^o c.q. herhaalde recidive
Werkgever	Bedrag van het / de onderliggende bestuurlijk beboetbare feit(en) + 100%	Transactiebedrag + 20%	+ 50%	+ 100%

¹ Op grond van artikel 11:4 Arbeidstijdenwet gelden de genoemde sancties per persoon ten aanzien van wie de wet is overtreden en per overtredingsdag.

5. Sancties voor overtredingen van het voorschrift van artikel 11:3, lid 3, Arbeidstijdenwet:

Het niet naleven van artikel 3:2, lid 1 en lid 4, en artikel 3:3, lid 4 en lid 4, van de Arbeidstijdenwet (kinderarbeid) wordt aangemerkt als een strafbaar feit indien een kind bij het verrichten van arbeid een ongeval overkomt dat

- ernstig lichamelijk of geestelijk letsel of
- de dood ten gevolge heeft of

c) indien redelijkerwijs te verwachten is dat de hiervoor genoemde gevolgen aan het verrichten van arbeid zijn verbonden.

a) ongeval met ernstig lichamelijk of geestelijk letsel

Categorie	Transactie ¹	Eis ter zitting	1 ^o recidive	2 ^o c.q. herhaalde recidive
Werkgever Klein bedrijf	120 punten	+ 20%	+ 50%	+ 100%
Werkgever middelgroot bedrijf	180 punten	+ 20%	+ 50%	+ 100%
Werkgever Groot bedrijf	240 punten	+ 20%	+ 50%	+ 100%

¹ Op grond van artikel 11:4 Arbeidstijdenwet gelden de genoemde sancties per persoon ten aanzien van wie de wet is overtreden en per overtredingsdag.

b) ongeval met dodelijk letsel

Categorie	Transactie ¹	Eis ter zitting	1 ^o recidive	2 ^o c.q. herhaalde recidive
Werkgever Klein bedrijf	n.v.t.	180 punten	+ 50%	+ 100%
Werkgever middelgroot bedrijf	n.v.t.	240 punten	+ 50%	+ 100%
Werkgever Groot bedrijf	n.v.t.	360 punten	+ 50%	+ 100%

¹ Op grond van artikel 11:4 Arbeidstijdenwet gelden de genoemde sancties per persoon ten aanzien van wie de wet is overtreden en per overtredingsdag.

c) overtredingen waarbij geen ernstig lichamelijk / geestelijk letsel of dodelijk letsel is ontstaan, maar redelijkerwijs te verwachten is dat die gevolgen aan het verrichten van de arbeid verbonden zijn

Categorie	Transactie ¹	Eis ter zitting	1 ^o recidive	2 ^o c.q. herhaalde recidive
Werkgever Klein bedrijf	50 punten	+ 20%	+ 50%	+ 100%
Werkgever middelgroot bedrijf	100 punten	+ 20%	+ 50%	+ 100%
Werkgever Groot bedrijf	150 punten	+ 20%	+ 50%	+ 100%
Werknemer	15 punten	+ 20%	+ 10%	+ 20%

¹ Op grond van artikel 11:4 Arbeidstijdenwet gelden de genoemde sancties per persoon ten aanzien van wie de wet is overtreden en per overtredingsdag.

6. Sancties voor overtreding van het voorschrift van artikel 8:3, lid 1, Arbeidstijdenwet

Bij deze overtreding gaat het om het negeren van het bevel tot staken van de arbeid.

Overtreding ex. Artikel 8:3, lid 1

Categorie	Transactie ¹	Eis ter zitting	1 ^o recidive	2 ^o c.q. herhaalde recidive
Werkgever	Ten minste 100 punten; voorts sterk afhankelijk van feiten en omstandigheden waaronder het feit werd gepleegd.	Transactiebedrag + 20%	+ 50%	+ 100%

¹ Op grond van artikel 11:4 Arbeidstijdenwet gelden de genoemde sancties per persoon ten aanzien van wie de wet is overtreden en per overtredingsdag.

7. Economisch voordeel

Indien het financieel gewin door de overtreding groter is dan de maximum op te leggen geldboete(s), kan onverminderd het bepaalde in artikel 23, lid 7 WvSr een geldboete worden opgelegd van de naast hogere categorie. In dit verband is van belang dat bij overtredingen van de Arbeidstijdenwet bedrijfs-economische gronden vaak een rol spelen.

8. Voorlopige maatregel

Met name in die gevallen waarin structurele maatregelen dienen te worden genomen teneinde aan

---

een overtreding een einde te maken, kan het hanteren van een voorlopige maatregel ex de artikelen 28 en 29 WED effect sorteren.

9. Bijkomende straffen

9.1 (Voorwaardelijke) stillegging

Gelet op zijn preventieve werking, kan in voorkomende gevallen een (voorwaardelijke) stillegging van een bedrijf als bijkomende straf worden geëist.

9.2 Publicatie vonnis

Ook van de publicatie van een vonnis gaat preventieve werking uit, zodat ook deze bijkomende straf voor toepassing in aanmerking komt.

10. Omvang onderneming

Gelet op artikel 396 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is sprake van een klein bedrijf indien gemiddeld minder dan 50 personen in de rechtspersoon werkzaam zijn. Van 50–250 werknemers kan men spreken van een middelgroot bedrijf, terwijl bij 250 werknemers en meer sprake is van een groot bedrijf.

Uitgangspunt voor bepaling van de grootte / omvang van een bedrijf is het aantal werknemers, waarvan het handelsregisteruittreksel van de Kamers van Koophandel melding maakt. Gaat het om een filiaal c.q. nevenvestiging van een groot bedrijf of grote onderneming, dan is de indeling in bedrijfsgrootte afhankelijk van de vraag of de verwijtbaarheid van de gepleegde overtreding toe te rekenen is aan de bedrijfsleiding van het hoofd- of moederbedrijf of veel meer aan de bedrijfsleider / filiaalhouder / bedrijfsleiding van het filiaal c.q. nevenvestiging. In het laatste geval is de grootte van het filiaal c.q. nevenvestiging doorslaggevend voor de bepaling van de sanctie.

Overgangsrecht

Deze Richtlijn voor strafvordering Arbeidstijdenwet is uitsluitend geldig ten aanzien van strafbare feiten gepleegd vanaf 1 1 januari 2011.